

9.8.2023

Dnro 45/2023

PYYNTÖ KIRJALLISESTA KUULEMISESTA HALLITUKSEN TIEDONANTOON

MTK lausuu seuraavaa hallituksen tiedonannoksi yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa:

MTK irtisanoutuu kaikenlaisesta rasismista yksiselitteisesti ja vaatii sitä myös muilta, erityisesti yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistuvilta, kaikilla eri tasoilla.

MTK tunnistaa ohjelman keskeisimmiksi tavoitteiksi seuraavat:

1. Tunnistetaan ja puretaan yhteiskunnan eriarvoistavia rakenteita

Rakenteellista rasismia ja lievemässä muodossa eriarvoistavia rakenteita esiintyy mm. kouluissa, työelämässä ja arjen tilanteissa. Alueellinen ja alueiden välinen yhdenvertaisuus on tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa. Maakunnat ja alueet kannattelevat Suomea ja tästä näkökulmasta mm. aluepolitiikka on erittäin merkityksellisessä roolissa. Suomea pitää kehittää kokonaisuutena. Alueiden saavutettavuus, houkuttelevuus ja monialainen työllistyminen on välttämätöntä. On syytä kiinnittää huomioita maaseudun houkuttelevuuteen ja siinä eriarvoistaviin rakenteisiin. Erityistarkastelussa on syytä pitää myös rakenteiden puute, eli mikäli alueilla ei ole esim. palvelupisteitä tai asiantuntijoita, on tavoite vaikea saavuttaa. Yhteiskunnalliset muutokset on huomioitava aluepolitiikassa siten, että valtiovallan tasolla huolehditaan, että alueen ihmiset kokevat olevansa osa suomalaista yhteiskuntaa. Tämä edellyttää infran toimimista ja muutosvaikutusten huomioimista tasapuolisesti (esim. Itä-Suomen tilanne).

Eriarvoistavien rakenteiden poistamisessa tulee tunnistaa alueelliset realiteetit. Hienot tavoitteet ja julistukset saattavat olla käytännön elämälle vieraita. Mikäli näin on, saattavat tavoitteet kääntyä itseään vastaan. Haitallisten rakenteiden tunnistamisessa täytyykin olla erityistä viisautta ja tavoitteet tulee pystyä sovittamaan yhteen paikallisesti.

2. Edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä

Maaseudulla ulkomaisten työntekijöiden osuus on merkittävä erityisesti kausitöissä. Omistajanvaihdoksissa mahdollisesti ulkomaalaisten yrittäjienkin osuus tulee nousemaan. Tähän voi vaikuttaa ilmastonmuutoksesta aiheutuva viljelyolosuhteiden heikkeneminen muualla maailmassa, mikä voi johtaa työvoiman liikkumiseen. Suomalaisella maaseudulla tulee jokaisella olla tasavertainen mahdollisuus tehdä töitä ja yrittää. Myöskin suomalaisen ruuantuotannon viennin kasvattaminen edellyttää kansainvälistä verkostoitumista ja sitä tulee edistää.

Suurin konkreettinen muutoksen tarve ovat ulkomaisiin työvoimavälittäjiin liittyvien ongelmien tunnistaminen ja haittojen rajaaminen. Ymmärrys ongelman suuruudesta on todellinen viranomaisia myöden. Välittäjiä käyttävillä yrittäjillä on kahdenlaista suhtautumista asiaan. Osa ei tiedä välittäjien mahdollisesta osallistumisesta ihmiskaupaan ja osa ei välitä, mitä Suomen rajojen ulkopuolella tapahtuu. Ihmiskauppa sanana saa aikaan mielleyhtymiä, jotka eivät välttämättä ole linjassa todellisuuden kanssa. Nykyistä paremmin tulee pystyä varmistamaan, ettei työntekijöiden hyväksikäyttöä tapahdu. Kaikenlaiset väärinkäytökset haastavat maahantulon sujuvuutta. Tarvi- taan lisää tietoa, torjuntaa, valistusta ja kampanjointia. Viranomaisten avoimuuteen ja tiedonantovelvollisuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön on syytä kiinnittää entistä tarkempaa huomiota.

Kielitaitovaatimuksien keventämistä on syytä tarkastella osana työvoiman vapaata liikkuvuutta ja kansainvälistä toimintaympäristöä. Osaltaan tavoitteen toteutumista haastaa se, että joillain alueilla ja aloilla työvoiman saavuus ylipäättään on heikkoa.

3. Kasvatetaan tietoisuutta rasismista ja sen eri muodoista

Kunnissa ja maakunnissa on syytä sitoutua yhdenvertaisuuden edistämiseen ja rakenteellisen eriarvoisuuden poistamiseen. On huomioitava, että esimerkiksi metsänomistajat ja maanviljelijät ovat viime vuosina kokeneet paljon syyllistämistä ilmasto- ja ympäristöasioissa. Tämäkin on syrjinnän yksi muoto, joka on sen kohteeksi joutuvalle haitallista. Elinkeinonsuojaa tulee tehostaa lainsäädännöllisin keinoin, kuten hallitusohjelmassakin linjataan. Tietoisuutta rasismista tehostaa myös tietoisuus monimuotoisuuden hyödyistä esimerkiksi työelämässä ja kouluissa.

Moni maaseutualue on tehnyt paljon työtä kotouttamisen eteen. Kotouttamisen ei tulisi kuitenkaan olla vain viranomaistoiminnan konkreettinen ilmentymä, vaan osa isompaa kokonaisuutta. Kaikenlainen rasismi on este ja rasite kotouttamisen onnistumiselle. ”Maassa maan tavalla” pätee myös tilanteessa, jos Suomi koetaan rasis-tiseksi ympäristöksi elää ja tehdä töitä.

Helsingissä 9. elokuuta 2023

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Leena Kristeri
Johtava juristi, elinvoimajohtajan sijainen